

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Studiul Sfintei Scripturi.

De Augustin Hamsea,
Arhimandrit.

II.

Aflăm în această economie națională proprie a Românului de înainte vreme multe lucruri frumoase și o însemnată putere de stăpânire în *ale bunelor moravuri*. Românul a ținut în trecut și ține până în ziua de astăzi, că *munca cinstită*, și întrebuintarea puterilor, cu cari l-a înzestrat Dumnezeu ca să-și agonisească cele de lipsă pentru viață, este *lucru sfânt*. Astfel se exprimă în această privință și poezia noastră populară în cuvintele:

«Sfânta muncă dela țeară, isvor sacru de rodire, tu legi omul cu pământul în frățească înrudire».¹ Sămțul de lucru și muncă cinstită îl aflăm la poporul nostru exprimat în diferite proverbe, și anume: «cine mănecă, nu întunecă», «cu somnul și cu lenea nu faci car și boi», — «ce poți face astăzi, să nu lași pe mâne» și altele.

În același timp aflăm exprimându-se în proverbele românești multă îngrijire pentru *crutare și buna chivernisire* a câștigului realizat prin lucru, cum sânt între altele următoarele: «cinstește banul, ca să te cinstească și el pe tine», — «leagă banul cu nouă noduri, și te uită la el de zece ori până când îl dai din mână» și altele.

Dar lumea mare s'a schimbat mult, s'a schimbat cu totul în timpul din urmă. Și prin această schimbare a trecut și poporul nostru. S'au înmulțit și la noi *trebuințele și pretenșiunile vieții în măsură destul de mare*.

Și astăzi nu mai vedem validându-se în popor în măsura trebuincioasă puterea acelei puritană opinii publice, care odinioară a stăpânit cu succes întreagă viața poporului nos-

¹ Alecsandri în poezia «Plugurile».

tru. Adaogem aici tot deodată că prin înmulțirea trebuințelor și pretensiunilor vieții de astăzi lumea a căzut, și continuă a cădea, durere, pe povârnișul unei *nouă iobăgii: iobăgia capitalului*, o iobăgie mult mai grea decum a fost iobăgia feudală de odinioară.

De iobăgia feudală popoarele au scăpat prin evoluțiunea timpului. De iobăgia capitalului omul și popoarele scapă și pot scăpa numai prin *virtuți creștinești*.

Spre a putea fi în curat cu greutățile și amarul acestei nouă iobăgii, înregistrăm aici următoarea asemănare: *Banul este întocmai ca și apa*. Precum apa de pe întreg continentul aleargă în văi și în râuri, și se scurge neîntrerupt toată în mare, ear din mare se întoarce pe continent numai în picături în formă de ploaie: tocmai așa și *banul gravitează* neîntrerupt din punga săracului în punga bogatului, ear de acolo se întoarce numai cu anevoie și numai în *picături* în buzunarul săracului.

Este dureros cuprinsul acestei asemănări. Dar este așa și starea sau faptul acesta nu se poate schimba prin nici o lege omenească. Se poate însă schimba cu succes prin darul și ajutorul evangheliei Domnului, și anume dacă noi *preoții de astăzi*, în conformitate cu lumea schimbată vom cultiva și întări în mod cât mai intensiv în poporul nostru *credița strămoșească* și prin aceasta vom potența *sămțul de lucru*, moderațiunea pretensiunilor și *bunul sâmt* pentru toate lucrurile bune și frumoase creștinești.

Prin întărirea credinții vom contribui, ca poporul nostru să-și câștige cu *munca sa intensivă* cele trebuincioase pentru o viață cinstită, și în același timp îl vom deprinde să adune, și să poată aduna capitalul și capitalele reclamate de multele noastre trebuințe culturale și economice.

Cu chipul acesta vom putea reintineri în popor acea *puritană opinie publică românească*, de care am vorbit mai sus. Ear mijlocul puternic, și cel mai puternic pentru o rodnică lucrare în această direcțiune, este: *studiul intensiv și neîntrerupt al sfintei scripturi*. Când vorbim de acest studiu, reclamat cu insistență de pozițiunea noastră ca preoți și de trebuințele poporului, observăm următoarele:

a) Pozițiunea și chemarea preotului *de astăzi* este mult mai grea decum a fost pozițiunea preoților noștri din bătrâni. Preoții noștri înainte vreme aveau multă trecere și multă autoritate; și erau ascultați ca pietate de popor. Astăzi lumea aceasta schimbată *critică pe drept și pe nedrept* fiecare cuvânt și pas al preotului. Ear «reverenda nu este permis, să fie *pătată* prin nimic». Ca să putem noi, preoții, suporta critica între orice împrejurări, se cere să avem *învățătură mai multă*, ear pe lângă învățătură deplină *armonie între cuvânt și faptă*.

b) Ne-am însușit noi, toți preoții de astăzi, de sigur frumoase cunoștințe din sfânta scriptură pe când eram la studiu în seminar; dar studiul, pe care l-am făcut atunci, a fost un studiu *teoretic*, lipsit de *mediul* în mijlocul căruia chemați suntem a pune în aplicare cunoștințele noastre. N'am cunoscut atunci greutățile, năcăzurile, durerile și trebuințele poporului, pentru că nu le-am putut cunoaște. Intrând însă în funcțiune și trăind în popor, putem să le observăm și să le cunoaștem toate acestea. Și prin studiul ce-l facem, putem afla pururea în sfânta scriptură și la sfinții părinți *leacul nimerit*, prin care să îndreptăm ceea ce este rău și să promovăm binele, care chemați suntem a-l săvârși în popor.

c) Studiul sfintei scripturi are două părți, și anume întâi a cunoaște și a ne întipări în sufletul nostru

ceace ne învață cuvântul descoperit al lui Dumnezeu, și al doilea acest studiu este o *lucrare etică*, prin care urmărim a ne forma întreagă ființa noastră în conformitate cu învățătura, ce chemați suntem a propaga, ca astfel să putem realiza *armonia dintre cuvânt și faptă, arma unică*, prin care putem să dăm *viață, tărie și autoritate* pozițiunii și chemării noastre.

d) Studiind sfânta scriptură zilnic ne inspirăm de convingerea, că *preotul bun se face însuși pe sine*, văzând și apărând trebuințele poporului, căutând în doctrina bisericii leacul co-răspunzător pentru preîntimpinarea acestor trebuințe, și combinând modul și forma nimerită, prin care cuvântul lui Dumnezeu să poată pătrunde cu succes în sufletul și inima credincioșilor.

«Sfânta Scriptură este *naia, care conduce pe om cu siguranță pe marea cea necunoscută a acestei vieți*».²

Astfel sfânta scriptură este *îndreptariul unic sigur și neînselător* pentru toate împrejurările vieții. Și dacă în lumea de astăzi vitalitatea și viitorul popoarelor se judecă după *capacitatea lor de producțiune și după capitalele* de cari dispun, să nu pierdem din vedere, că baza și isvorul acestor doi factori însemnați este *fondul, capitalul religios-moral*. Ear isvorul care alimentează, susține, desvoaltă și întărește acest fond, este *sfânta scriptură*, care unică este în stare, cu puterea și *autoritatea ei dumnezeiască*, să influențeze sentimentul și voința oamenilor. Acest fond religios-moral provoacă și desvoaltă în om simțul de lucru și de câștig *cinstit*, ne învață și propagă post și înfrânare pentru moderațiunea *pretensiunilor exagerate*, și mai pe sus de toate ne învață, să cerem zilnic *darul și ajutorul lui Dumnezeu*, fără de care *zadarnică* este orice strădanie omenească.

² Chrisostom, în epistola către Tesaloniceni.

FOIȘOARĂ.

Copilul nostru. Drepturile sale. Divorțul.

De Constanția de Dunca Schiau.

(Urmare.)

Vine totai scepticismul urmat de un vecinic pesimism; mai vin și boalele primei ju-nete, rău îngrijite de nepăsători străini, boale ce ades pentru viață învenineză sângele copilului; nu lipsește, din contră, se ivesc cu prisos nenumărate răni sufletești; primejdioase răni fără leac, toate poroite din fatalele împrejurări create prin disolvarea familiei, răni necurmat sângerându-și v'atî înflora de le-ai vedea și cunoaște.

Românul are inima mloasă și iubi-toare, e deci greu de priceput cum de-l lasă inima să facă chiar copilului său așa rău mare.

Numai într'un chip tmi pot explica astă anomalie psihologică: românul, având inteligența excepțională egeră și lesne pă-trunzătoare, s'a deprins a nu face nici odată eforturi intelectuale, în or ce ar fi s'a deprins a trece ușor peste toate, a nu a-profonda nimic, s'a deprins a nu cerceta mai d'aproape nici cauzele, nici efectele lu-crurilor, s'a deprins a nu cugeta, a nu chib-zui, a nu prevedea urmările faptelor sale.

De privea părintele român mai lung în fundul sufletului tăcutului său copil, de vedea nemărginitele dureri ce-i pricinuesc d'vorțul, divorțul de sigur n'ar mai exista.

E o calamitate publică că el a intrat deja atât de adânc în obiceiurile noastre, încât e privit ca ceva normal, natural, ne-apărat, precum era sclavagiul odinioară.

Amintiți-vă cu ce argumente s'a com-bătat acel sclavagiu și pentru ce a fost a-bolit. Pentru ce întreaga creștinătate, în-treaga civilizațiune modernă l'a aslat ne-legiuit și inuman.

Contra sclavagiului s'a resculat cul-tura epocii, fiindcă sclavagiul da stăpânu-lui neomenosul drept de a smulge copilul din brațele părinților, de a înstrăina pe frate de frate, pe soț de soție, da dreptul d'a rumpe cele mai sfinte legături, legături-le de familie.

Știți că revoluțiuni sângeroase, ce res-boie crâncene s'au făcut chiar în zilele noastre spre a doborî o lege ce izbea drep-turi date de natură în drepturi divine, ce lupte repetate spre a doborî robia ce cu-tescă s'atingă, să d'istrugă familie.

Mai ieri numai un român tinăr, de viitor mare, Nicolau Dunca de Sajo și-a dat viața la 21 de ani luptând, ca căpitan de Stat-major, în America de Nord, contra Statelor de Sud ce s'încăpăținau a menține sclavagiul. Cu mândrie repetă c'ăcest „sol-

dat al umanității" a fost fratele meu, c'a-cest erou a fost un Dunca. Și un Dunca va apăra vecinic, cu orice mijloace de care dispune, va apăra familia și interesele sale, le va apăra fie și cu prețul vieții.

Ce este divorțul de nu o instituțiune ce comite aceleași nelegiuii ce comitea sclavagiul?

Nu dă divorțul drept chiar unui ne-păsător străin, unui june fără experiența vieții, nu-i dă drept de este judecător de a despărți pe soți, de a înstrăina pe frați de a răpi copilului pe părinții săi?

Ce credeți despre o lege omenească ce nimicește legile naturii, ce nimicește drepturile divine aduse de copil cu venirea lui pe lume?

Dar ce religione ce dogme, ce filo-zofie emite principiul că legile înainte de toate cată să aibă în vedere satisfacerea desfătărilor individuale, împlinirea gusturilor și ch'efurilor noastre, să aibă în vedere mulțumirea capriciilor și a pasiunilor ce pot veni spontan, nesocotind interesele reale ale omenirii, nesocotind vitalele in-terese ale viitoarelor generațiuni, ale pos-terității?

Noi, societatea cultă, noi societatea organizată pentru ce am admite în sinul acestei societăți anarhii legale. *anarhia și familie?*

Ca societate constituită pe baza „drep-turilor și a datorilor" n'avem permisiunea s'aruncăm departe de noi nici una din sar-cinile impuse de datorile ne ce leagă unii de alții, a datorilor ce fac posibile bine-facerile civilizațiunii; — cum deci tocmai de jugul familiei să fim volnici a ne desbăra? A lăpăda un jug atât de dulce, atât de moral, atât de înălțător, fericitor și neapărat existenței omenirii, este o adevărată abe-rațiune.

Dar nu este instituțiunea familiei ce a făcut posibil progresul umanității? pos-ibile civilizațiunile tuturor epocelor mari, civilizațiunile națiunilor antice și moderne?

N'a priceput nici filozofia, nici morala istoriei cel ce nu vede că „ideea desființă-rei familiei este cel mai sigur simptom de boală mortală a unei națiuni”.

Se află oare o singură pagină din cartea trecutului ce să zică: că a trăit, prosperat și înaintat un popor fără religi-une, fără morală, fără familie?

Chiar astăzi putem vedea în adevă-rată sălbătăcie puținele societăți omenești ce nu au încă concepțiunea ideii de „vi-eață de familie”, acele triburi ce nu prac-tică datorile ce familia impune, familia ce a fost și rămâne temelie societății *aptă de progres și cultură*.

Treime vecinică, una și nedespărțită este Dumnezeirea: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt; treime vecinică, una și nedespărțită

Trăind și lucrând noi preoții de astăzi și cei ce ne vor urma după pozițiunea și chemarea ce o avem în lume, și cu darul dumnezeiesc, cu care suntem învestiți, la dezvoltarea și alimentarea acestui fond și capital religios-moral: «toate ni se vor adauge nouă».

Limba maghiară

în școlile noastre confesionale.¹

On. conferență!

Incredințat fiind din partea Ven. Consistoriu arhiepiscopalean cu conducerea conferenței învățătorilor din cercul I, protopopiatele Brașov, Bran și Treiscaune, mi-am luat voie a vă convoca pe aceste două zile la Brașov, pentruca împreună să ne ocupăm cu una din cele mai grele probleme, ce ocupă de prezent organele noastre de învățământ, și anume: cu instrucțiunea limbii maghiare în școlile populare.

Domnilor învățători!

Pedagogia a stabilit încă din timpuri vechi, că instrucția în școlile elementare are să se facă în limba maternă a elevului. Dar numai atât. Cei mai de seamă pedagogi începând cu Raticius și Comenius, până în zilele noastre nu admit până la o anumită vârstă nici învățarea unei a doua limbi, pe motivul că «învățând mai multe limbi deodată se naște în capul micului copil o confuzie de idei și noțiuni pe cari creierul lui crud nu e în stare a le asimila».

Prin urmare toate materiile au să fie învățate mai întâiu în limba maternă, și numai după ce o cunoști aceasta bine poți trece și la învățarea altor limbi; căci: «E o imposibilitate a învăța o limbă străină mai înainte de a-ți cunoaște bine limba maternă», zicea Raticius încă pe la începutul secolului al 17-lea; iar Comenius se exprimă astfel: «Învățător și elev trebuie să vorbească în aceeași limbă și orice explicare și clarificare trebuie făcută în limba maternă a copilului».

«Emile» al lui Rousseau, până la 15 ani n'avea voie să cunoască altă limbă, afară de cea maternă.

E adevărat, mai ales în timpurile mai noi, se fac ici colo încercări în paguba limbii materne și în interesul unei limbi streine, dar știința pedagogiei detestă în mod categoric aceste încercări, ca fiind în contradicție cu legile firei și în detrimentul educației generale și al cultivei popoarelor respective.

Marele pedagog Pestalozzi pretinde dela educație să țină seamă de

¹) Cuvânt de deschidere, ținut la conferența învățătorilor gr. ort. români din cercul I (Brașov-Bran-Treiscaune).

firea poporului, de împrejurările vieții lui sufletești și să scoată la iveală comorile ascunse ale unui popor. «Gib dem Volke» — zice P. — «was in ihm selber liegt, belebe in ihm, was er selber hat, rege die Menschlichkeit, die in ihm selber liegt, an».

Dar nici nu e de lipsă să alergăm după argumente în contra învățării mai multor limbi, în frageda copilărie, la vastul teren al pedagogiei culte, unde le aflăm la fiecare pas, — ne-o spune aceasta foarte elocvent însuși contele Apponyi, urzitorul legii dela 1907. «Cu toții am întâlnit în viața oameni, cari vorbiau mai multe limbi» — zicea el în vorbirea ținută în camera ungară la 28 Ian. 1889 — «dar la urmă puteam vedea că nu știu nici o limbă cum se cade. La astfel de oameni — după cum ne-am putut convinge — lipsa de corectitate în exprimare influențează și ideile însași. Un spirit în care stăpânește o confuzie de limbi, nu e în stare să producă nici idei clare și nici să arete o gândire statornică și logică».

«De aceea ni se pare, că impunerea unei limbi streine până la măsura ca cineva să poată cugeta în aceasta și să se poată ocupa științific cu ea, trebuie să ducă neapărat la una din două: sau la zdrobirea puterii intelectuale și la zăpăcirea funcțiilor unitare ale vieții spirituale, sau la nimicirea limbii materne și la ridicarea limbii streine la rolul de stăpân».

Ex. Sa dl ministru de culte și instrucțiune publică, Dr. B. Iankovich, care de prezent se ocupă cu reforma învățământului secundar, în rescriptul ce l-a adresat consiliului regnicolar de instrucțiune în vederea acestei reforme vorbind despre propunerea limbii latine în clasele inferioare se pronunță astfel: «Nem tartom helyesnek, hogy már a kilenc-tíz éves gyermek egy szellemében és szerkezetében anyanyelvétől annyira elütő nyelvet, mint a latin nyelvet, tanulására kényszerítették».

Ce e drept, când Ex. Sa o zice aceasta, are în vedere pe copilul maghiar față de o limbă moartă; dar dacă luăm în considerare împrejurările de viață ale poporului nostru și în special ale celui din creeri munților, unde n'au de altă limbă decât cea românească, cu aceeași logică putem susține și noi același lucru față de limba maghiară, în școlile elementare la copiii de 5—6 ani.

Dealtfel, în școlile noastre populare până la anul 1879 nici nu se propunea altă limbă, afară de cea română. Bărbați de stat luminați, conduși de adevărate considerațiuni pedagogice și având în vedere interesele bine pricepute ale cetățenilor, prin art. de lege XXXVIII din 1868 au asi-

gurat exclusiv dreptul limbii materne în toate școlile populare. Dar în urma tendinței din ce în ce mai pronunțate din partea statului de a-și estinde influința asupra școlilor confesionale și în urma nizuinței de a câștiga tot mai mult teren l. maghiare, prin art. de lege XVIII din anul 1879 se impune ca obiect de învățământ obligat și l. maghiară; la început — în școlile nedivizate — cu două ore la săptămână; mai târziu din ce în ce tot mai mult. Rezultatele, la cari s'au ajuns însă, n'au fost multămitoare nici în privința educației generale, nici în învățării l. maghiare. Tinerimea noastră școlară ieșea tot mai nepregătită din școlile populare, în schimb n'ajungea să se poată procopsi nici cu cunoștințele din l. maghiară. Școala poporală întemeiată de marii înaintași începe să decadă.

În loc ca factorii competenți să tragă consecințele pedagogice din acest rezultat al instrucțiunii populare, ei perzistă și pe mai departe pelângă forțarea l. maghiare și în anul 1907 ne pomenim cu articolul de lege XXVII, art. de lege, care stabilește numărul orelor de l. maghiară, în școlile nedivizate la 13 pe săptămână, impunând ca scop, ca elevii după 4 ani de școală să ajungă a-și putea exprima cugetele în l. maghiară la înțeles, în scris și cu graiu viu. Această lege e creațiunea contelui Apponyi, care cum v'am amintit și la alt loc, odinioară zicea în cameră că: «impunerea unei limbi streine până la măsura, ca cineva să se poată cugeta în aceasta și ca să se poată ocupa științific cu ea, trebuie să ducă neapărat la una din două: sau la zdrobirea puterii intelectuale și la zăpăcirea funcțiilor unitare ale vieții spirituale, sau la nimicirea l. materne și la ridicarea limbii streine la rolul de stăpân».

On. Conferență!

Au trecut deja 6 ani de școală, când a intrat în vigoare această lege. În acest răstimp ați avut prilej să faceți bogate experiențe cu instrucțiunea l. maghiare sub dispozițiile amintitei legi, experiențe, pe cari arătându-le și desvăluindu-le aici în conferență vor fi de mare preț atât pentru noi, cât și pentru autoritățile superioare confesionale și de stat. Din parte-mi mă simt dator a va comunica și experiențele mele și ale colegilor mei, făcute în decursul anilor, în școlile noastre secundare.

Ca profesor de l. română și maghiară în cl. I adeseori am avut prilej a mă convinge, că pregătirea cu care vin elevii noștri din școlile elementare lasă mult de dorit. Cunoștințele lor sunt din an în an tot mai puține, noțiunile tot mai confuze și capaci-

tatea de a judeca tot mai mică, așa încât numai că nu-și pot exprima cugetele liber și la înțeles în l. maghiară, dar aceasta n'o pot face nici în l. maternă. Procentul nesuficienților în cl. I g. și r. în sem. I. totdeauna trece peste limita legală și abia pela finea anului, sau în clasele următoare, după munca istovitoare, se poate observa oarecare îmbunătățire. Conferențele noastre pedagogice căutând a-și da seama de acest rezultat neîndestulitor au fost nevoite să constate, că motivele acestui mare procent de nesuficienți e a se căuta în lipsa de pregătire a elevilor veniți din școlile populare, și că această lipsă de pregătire provine din pretenziunile ce se fac în favorul l. maghiare și în detrimentul l. materne și a celorlalte materii de învățământ. Aceasta ne-o dovedește cu prisosință experiențele, ce le facem cu elevii veniți din România. Pregătirea acestora e superioară la ai noștri, cunoștințele lor sunt mai ordonate și facultatea de a judeca mai dezvoltată. La l. maghiară chiar, numai că într'un an doi îi ajung pe ai noștri, dar de multeori îi și întrec. În privința aceasta putem produce exemple f. caracteristice. Iată un caz:

Trei elevi din România, după ce au făcut la noi trei clase reale, au trecut pe cl. IV. la realele de stat. Pela mijlocul anului mă întâlnesc cu ei și-i întreb cum le merge la școala ungurească? — Bine, d-le profesor, fu răspunsul lor! — Dar cu l. maghiară? — «Cu limba maghiară și mai bine! Decâteori colegii noștri nu pot răspunde la câte o întrebare pusă, d-l profesor tot la noi se adresează și noi putem răspunde».

Acești elevi O. C. după trei ani de studiu la noi așa progrese au făcut la l. maghiară, încât trecând la realele de stat au ajuns să fie între elevii cei mai buni ai clasei. Și-i și natural. Veniți la noi dintr'o școală, unde toate materiile li s'au predat în l. maternă, fără a fi siliți a învăța și o a doua limbă și având cunoștințele bine ordonate și bine asimilate, greutățile, ce au avut a le întâmpina cu învățarea limbii maghiare, le-au putut învinge cu mult mai ușor.

Dealtă parte avem nenumărate cazuri, cari ne prezintă o icoană foarte tristă despre pregătirea, ce o aduc elevii din școlile noastre populare. Vom aminti unul mai proaspăt și tot la limba maghiară.

E următorul:

Compoziția, ce am făcut-o cu elevii din cl. I. reală în luna Sept. a anului acestuia, a fost «dictando» din bucata de cetire «A ház», din Manualul meu de limba maghiară. Prelucrasem bucata mai înainte: am citit-o,

este familia, treime vecinică, una și nedespărțită au a fi și a rămânea: tată, mamă și copilul.

Ca părinți tata cu mama au devenit, sunt o singură ființă morală.

Dacă Dumnezeu în suprema-i înțelepciune și prevedere, dacă Dumnezeu a aflat de bine că trebuie copilului doi părinți spre a-l crește și ocroti, legi omenești nu-și pot însuși dreptul de a-i răpi pe unul din ei sau pe ambii.

Copilul, născând din doi părinți, prin faptul acestei nașteri a dobândit dreptul ca să fie amândoi ai lui și ai lui să și rămâie.

Libertatea individuală e un drept netăgăduit, dar ea este numai atunci un drept, când acea libertate respectăză anteriora drepturi ale altora, când nu lesează drepturi sau a unui individ sau a întregii societăți.

Voia și capriciile fiecărui și a tuturor nu pot fi împlinite. Dacă părinții ajung a fi nemulțumiți sau a se sătura unul de altul, n'au atunci decât a-și aminti vorbele lui Montaigne: «în căsătoria numai intrarea este liberă».

Nu l'esiștea din căsătorie, din căsătoria cu copii, eșirea din ea nu este liberă, precum nu este liberă eșirea din viață, or cât de mizerabilă ar și fi.

Ai venit pe lume? Ești dator să trăiești în ea, cât o voește Dumnezeu; ai

format familie? nu te mai poți lăpăda de dânsă. Te obligă datorile contractate către copil prin faptul că i-ai dat viață.

Copiii au dreptul de a-și poseda de fapt părinții.

Ei au nevoie să se bucure de dulceața cuibului în care s'au născut, de avantajele vieții de familie, au nevoie să se bucure de iubirea și îngrijirile ce au a primi dela ambii părinți împreună. Pentru copil aceste sunt și drepturi și necesități, — altfel el pierd. Ii pierd sufletul, ades pierd și suflet și trup.

Când din casa lui, din sinul familiei sale ar fugi părintelui copilul său, ar fugi și merge să-și caute, ar merge să-și aște alți părinți, când ar încerca copilul să-și ia părinți noi — poate mai plăcuți, poate mai folositori, — ce ar face în cazul acesta părintele natural, părintele adevărat?

Armat de dreptul naturii, armat și de puterea legilor omenești, el ar reclama și fără greutate redobândi p'acel copil, l-ar reclama și redobândi ca legitima sacra lui proprietate. Copilul este al lui, numai al lui, Dumnezeu, natura i l-a dat, al lui are a și rămânea.

În împrejurări identice, ce are a face copilul?

Ce are a face, nenorocitul, când el este p'gubașul? când lui i se răpește inatacabilă, inalienabilă, îndispensabilă lui proprietate?

De aparține copilul părinților sei totdeauna și în or ce caz, de are copilul datorie — cu sau fără voia lui — de a rămânea a născătorilor săi și numai ai lor cât este copilul lor, cum poate părintele înceta de a fi al copilului ce are? Cum poate părintele părăsi cuibu', unde are a-și crește copiii avuți? Cum poate să se dea părintele de părinte altor copii părăsind pe cei deja existenți? Cum poate forma părintele altă familie, familie nouă în paguba copiilor cu drepturi anterioare, — drepturi la creștere, la îngrijire, la iubire?

Părinte, adevărat părinte, părinte de fapt și nu de nume este singur acela, care stă la vatra casei sale, ce-și dă iubirea și îngrijirile, toate momentele vieții, familiei ce are, cuibului în care ea trăiește.

Dela împreunarea lor să fie hotărâți soții a se uni pentru viață.

Căsătorindu-se alt gând să nu aibă, decât că «au a forma una și vecinic nedespărțită căsnicie, cât vor trăi pe pământ».

De vor fi privite ca eterne legăturile familiale, căsătoriile se vor contracta cu mai puțină ușurință, și odată contractate fiecare din soți se va sili a se acomoda cu împrejurări ce nu mai pot fi schimbate. Ambii se vor supune soartei cu hotărâta rezignațiune, ostânindu-se nelncetat a face plăcute și dulci raporturile conjugale ce au a dura cât și viața.

Depinde de noi de a ne face stimați și iubiți de convecțitorii noștri.

Facă fe neea pentru soțul ei tot ce face pentru acei bărbați străini ce voește să acapareze, și de sigur acel soț deplin mulțumit îi va da întreaga lui inimă pentru întreaga ei existență.

Fie bărbatul totdeauna pentru soția lui astfel precum se silește a fi pentru femeile ce se încearcă a ademeni, și atunci acea soție nu va mai dori nimic pe lume, decât să păstreze vecinic acest odor ce-i dă toate fericirile.

Admit că pot fi incompatibilități de caracter, că se pot ivi neînțelegeri în principii, diversități de opinii, admit că s'ar putea chiar întâmpla o răcire în simpatia ce i-a unit; ei bine! sunt oare aceste toate dificultăți neaplanabile?

Pentru ce am pretinde dela viața conjugală ce aproape nu există pe pământ: armonie deplină în toate, senin eternă, lumină fără umbră?

Supportăm zilele nouroase, plouoase, geroase, furtunoase; supportăm atâtea și atâtea lovituri nedrepte ce ne trimite cerul, supportăm crude dureri ce ne vin dela oameni, cunoscuți sau străini; și când întimpinăm un neajuns dela soțul luat pe viață, dela părintele copiilor noștri, atât de muncit și obosit de grijele familiei, atunci să ne lipsească curajul și răbdarea?

(Va urma).

am examinat cuvintele, am tradus-o și pe baza ei am încercat câteva deprinderi de conversație. Cuvintele și traducerea mergeau greoiu de tot, deprinderea de conversație însă cevaș mai ușor. Pentru compoziție le-am dictat în 40 de minute 8 rânduri din carte (Vă puteți închipui ce rar le-am dictat), și ce credeți care a fost rezultatul? Din 30 de compoziții, iar de vom scoate din ele 7, pe ale acestora, cari au fost la școli ungurești, din 23, au fost 10 nesuficienți. Lucrul acesta m'a surprins, mai ales, că după răspunsurile ce mi le dăduseră elevii la deprinderea în conversație, acest rezultat mi se părea în contradicție. Am căutat deci să mă conving și-n ora următoare am făcut probă. La întrebările de șablon: Mi a hâz? Kik laknak a házban? Miből építik a házat? și încă câteva de felul acestora, întrebări cari steteau și în Manual, după bucata de cetire, am căpătat răspunsuri; îndată ce am schimbat însă modul de întrebare și am ieșit din șablon, băieții s'au poticnit. I-am scos apoi la tablă să-mi scrie unele răspunsuri, unii îmi scriau lucruri aproape imposibile. Atunci m'am clarificat. Răspunsurile din conversație erau mehanice: multe din întrebările puse, elevii le cunoșteau încă din clasele elementare, nu le erau streine, și cât i-a ajutat memoria au răspuns, dar de asimilat, n'au asimilat. Și nici nu puteau! Învățătorul n'a avut timpul necesar a se adânci cu elevii la prelucrarea materialului, iar pentru aceasta se cere timp; gândul lui era pururea la legea lui Apponyi și la figura gravă a inspectorului regeșc, trebuia deci să grăbească, ca să poată arăta rezultate.

Iată, d-lor învățători, pentru ce am zis la începutul cuvântului meu de deschidere, că tema cu care avem să ne ocupăm de astădată, e una din cele mai grele probleme a învățământului nostru primar. Pe deoparte e legea, care ne strânge, pe de alta răspunderea ce o avem ca învățători și educatori ai generațiilor unui neam de țărani.

În fața acestei situațiuni suntem chemați, ca pedagogi, să ne dăm părerea și să ne spunem cuvântul în această materie.

Ne veți arăta deci, aici în conferență, ce ați lucrat cum ați lucrat; ați putut exhauria materialul prescriș de planul de învățământ pentru I. maghiară și cu ce rezultat? Ne veți dovedi întrucât se poate execută legea din chestiune, fără ca în urma acesteia să sufere învățământul general și educațiunea; vă veți declara întru cât există între d-voastră de acela, cari să fi realizat măsura cerută de lege, ca «copiii, după 4 ani de școală, să-și știe exprima cugetele la înțeles, cu graiu viu și în scris, în I. maghiară». Din acestea apoi ne vom trage concluziunile, și dacă se va găsi între d-voastră vreunul, căruia să-i fi succedat acest lucru, aceasta va însemna, că cece cere legea e realizabil. Dacă veți dovedi însă, că nici după siliștință de 6 ani nu i-a succedat nici-uniuia să fi ajuns acest scop, aceasta va fi dovadă, că legea pretinde ceva imposibil și truda și sbuciumul de 6 ani al învățătorilor și elevilor poate fi socotit ca o pierdere de timp și energie.

În acest caz suntem datori a aduce lucru la cunoștința autorităților noastre superioare, rugându-le să ia măsuri de îndreptare cât mai grabnic; altfel vom putea zice și noi asemenea învățătorului din Alsacia și Lorena: «Wir arbeiten für den Wind und für die Ehre des Reiches».

Premiând acestea, declar conferența deschisă.

Nicolae Bogdan
prof. la școala reală din Brașov.

Revistă politică.

Austro-Ungaria.

Împăcarea. După informațiile pe cari le au zărele din capitală, comisiunea de trei a comitetului executiv al partidului național român a conferat Sămbătă după amiez timp de două ore întregi cu contele Tisza, ministrul-president al țării, în chestia înțelegării. Luni apoi s'a întrunit în Budapesta comisia de zece a comitetului, pentru a asculta raportul subcomisiei, iar pe una din zilele săptămânii viitoare va fi convocat de nou comitetul, pentru a-și rosti el cuvântul din urmă. Din zărele din capitală mai știm apoi, că dintre abierile bisericilor românești se află în Budapesta P. S. Lor Episcopii Dr. Miron E. Cristea, Dr. Demetriu Radu, Dr. Vasile Hossu și Dr. Valeriu Frențiu, în scopul ca să contribuie la împăcarea lucrurilor și se netezească calea înțelegării între guvern și fruntașii Românilor.

Împărțirea cercurilor. Legea despre noua arondare a cercurilor electorale a fost predată comisiei administrative a dieței spre studiere. Comisiunea se întrunește Sămbătă pentru a alege raportor, căci înțelegerea guvernului, e ca legea să fie pusă în discuție parlamentară cât mai curând, ca să fie votată și sancționată, pentru că în ziua promulgării ei intră în vigoare legea nouă electorală, iar voința guvernului e, ca alegerile viitoare pentru dieță, cari vor avea loc pe la mijlocul anului viitor (1915), să se facă negreșit pe baza noiei legi electorale.

România.

Alegerile. Sunt de o însemnătate deosebită alegerile cari se fac în zilele apropiate pentru corpurile legiuitoare române, fiindcă ele sunt hotărâtoare pentru revizuirea constituției și deputații și senatorii ești din ele vor avea să facă exproprierea și reforma electorală. Partidul conservator, aflător în opoziție, va intra în lupta electorală pe întregă linie, punând candidații proprii în fiecare cerc electoral. Se crede, că partidul dela putere nu va pune candidații în cercurile în cari pășesc fruntașii conservatorilor, pentru a le înlesni astfel intrarea în parlament, ca minoritate controlătoare a activității guvernului.

Politica externă a României. Într-o convorbire avută cu corespondentul unui ziar parizian, ministrul de externe al României, domnul Em. Porumbaru, a declarat, că politica externă a României astăzi nu poate fi alta decât menținerea și organizarea păcii dela București, fără nici o vrăsmășie, față de nici un popor. România va căuta să trăiască în bune raporturi cu toți, știind bine, că toate popoarele, cari au fost amestecate în criza din anul trecut, au trebuință imperioasă de liniște, pentru a se reculege. Între marginile tratatului dela București, a cărui păzitoare România se consideră a fi și pentru viitor. Sgar, că declarația din urmă sună la adresa contelui Berchtold, ministrul nostru de externe, care tot se mai gândește câte odată la revizuirea tratatului dela București.

Străinătate.

Alegerile în Bulgaria. Guvernul bulgar a pus termin pentru efectuarea noielor alegeri parlamentare pe 8 Martie. Este speranță, că din aceste alegeri guvernul va scoate o majoritate, pe care să se poată răzumi, și anume, astfel, că vor alege și trimite deputați la Sofia și părțile din Macedonia, cari au fost alăturate la Bulgaria, în urma războiului balcanic, cu toate că anexarea acestor părți încă n'a fost înțelesă în lege ei s'a făcut deocamdată prin decret regal. Opoziția însă, mai ales agrarieni și socialistii, va lupta cu multă înverșunare la alegeri, ca guvernul să rămână de nou în minoritate.

E liniște în Albania. Essad pașă, guvernorul Albaniei, a trimis vorbă comisiei internaționale de controlă, că e aplecat să predea guvernarea țării în grija comisiei internaționale de controlă. În urma acestei solii o delegațiune a comisiei a plecat la Durazzo, pentru a primi dela Essad fapta cărnuire a noului stat albanez. Se știe, că Essad pașă era contrariul declarat al domnitorului Albaniei, principelui de Wied, și cerea, ca în fruntea statului albanez, în mare parte format din Turci, se fie pus un musulman ca domnitor. Dar văzând, că ceeaaltă lume s'a împăcat cu situația, s'a împăcat și el, și acum va pleca în calea principelui de Wied, pentru a-i jura credință și pentru a-l însoți, când va veni să-și ocupe tronul.

NOUTĂȚI.

Principele moștenitor la Miramare. Din Trieste se anunță, că în castelul dela Miramare se fac mari pregătiri pentru primirea arh ducelui moștenitor de tron Francisc Ferdinand, care în primăvară va sosi cu familia sa și va sta acolo mai multe săptămâni.

La București. Se telegrafiază, că moștenitorul de tron al Greciei a plecat la București, pentru a preda Regelui Carol și principelui Ferdinand ordinul creat de Regele Greciei Constantin din prilejul războiului balcanic din urmă. Mai e vorba apoi că cu ocazia aceasta moștenitorul de tron grecese să se logodească cu principesa Elisabeta, sica Principelui Ferdinand, moștenitorul de tron al României.

Reintors din America. Păr. C. Proca din Râșnov încredințat din partea Prea ven. nostru Consistor arhid. a cerceta în calitate de comisar consistorial pe credincioșii noștri aflați în America, după o petrecere acolo de aproape 3 luni în care timp a cercetat toate comunitățile bis. din lumea nouă, în 31 Ian. cu ajutorul lui D-zeus'a reintors sănătos acasă. Despre cele șfiate precum și despre experiențele făcute de dânsul acolo, vom publica un raport mai amănunțit.

Manevrele mari. Se scrie din Viena, că la manevrele mari din anul curent vor lua parte următoarele corpuri de armată: al 3-lea din Graz, al 5-lea din Pressburg și al 13-lea din Zagreb. Deprinderile ultime se vor ținea în prima săptămână din Septembrie și au să dureze 3-4 zile. Locul manevrelor se crede că va fi partea sudostică a Sriei.

Leftinire. Ministrul nostru de comerț a luat măsuri, ca începând cu 1 Februarie e. să se scadă taxa telegramelor. Și anume: în loc de 2 fil. de cuvânt, se vor plăti de aici încolo 15 fil. de fiecare cuvânt, pe lângă taxa minimală de 60 de fileri. O telegramă de 1-40 cuvinte va costa 60 fil. dela 41-46 cuvinte 70 fil., 47 cuvinte 80 fil. și așa mai departe.

Quo vadis Austria? Anul trecut apăruse în Berlin o carte cu titlul *Quo vadis Austria?*, despre care se afirma că ar fi publicat o un ofițer austriac. Parchetul a incriminat cartea pentru lesă-maiestate și a cerut să fie confiscată. Pe temeiul acesta s'a pornit cercetarea, ear Sămbătă s'a ținut pertractare în afacerea aceasta la tribunalul din Budapesta. Președintele a expus capitolele incriminate ale cărții, scrise cu tendință de a trezi nemulțumire în corpul ofițerilor, afirmându-se că sunt rău salariați și criticându-se în expresiuni vătămătoare faptele monarhului. Procurorul a cerut confiscarea și nimicirea cărții; iar apărătorul a susținut că critica publicațiunii nu conține crimă de lesă-maiestate. Tribunalul a hotărât confiscarea și nimicirea cărții de pe teritoriul întreg al Ungariei.

Bolnav pe moarte. Ziarul parizian *Eclair* primește din Roma o știre dela corespondentul său, care trăia în raporturi prietenești cu scriitorul Maxim Gorki. Știrea spune, că zilele marelui poet rusesc sânt numărate. Gorki la început nici nu s'a gândit să se folosească de favorul amnestiei; doctorii însă i-au declarat, că boala sa de plumăni nu se mai poate vindeca. De aceea scriitorul a plecat, să-și sfârșească zilele în patria sa.

Hymen Dzoara Elena Lup și Dl Vasile Stoicinea cand. de preot și tov. leg. d. t. — Anghel C. Bena funcționar la „Albina” și Lușica Benz, năse. Viciu, cununăți.

Catedră nouă. Consiliul dela școala de politehnică din Budapesta a hotărât să organizeze o catedră, pentru ca inginerii să câștige cunoștințe mai intensive juridice enciclopedice. Noua catedră, având aprobarea ministerială, va fi ocupată de Dr. E. Friedmann, secretar în ministerul de culte și instrucțiune publică.

Greva învățătorilor. În provincia Hertfordshire din Anglia se află învățătorii cei mai slab plăți în țara întregă. În Octombrie trecut s'a adunat toată dascălimea din provincia numită și a decs să-și părăsească posturile, dacă nu se vor îmbunătăți salariile. Îmbunătățir a n'a urmat. De aceea o sută șaptezeci și opt de învățători ai statului și ai comunelor și-au dat demisia. Dintre acesteia 80 au încetat prelegerile începând cu ziua de alaltăieri Luni, ear restul de 98 de învățători vor sista prelegerile după două luni, când li se împlinește termenul, pentru care s'au mai angajat.

Excursiunea IV. a „Șoimilor”. Duminecă în 8 Februarie 1914 pe „Cununa Țării” (Landskrone) Tălmăciu. Urcare pe movilă, zidurile dărâmate ale fostei cetăți „Cununa Țării”, zidită la anul 1371 pentru apărarea Ardealului contra invasiunilor din sud (prin defileul Tarnu Roșu). Urcare 1/2 ore. Ascensiuni cu schi și săniuțe! Ojână în sat. Reîntoarcere (sosire) 9 ore seara. Spese efective 1-50. Oaspeți introduși de membri sunt binevăzuți.
Comitetul.

Masterlinck la index. Lista de cărți, a căror cetire este oprită de biserica romano-catolică a crescut, cum se scrie din Roma, cu publicațiunile ilustrului scriitor Maurice Maeterlinck. Atât cărțile sale narative, cât și piesele dramatice sunt de aici încolo pentru romano-catolici opere interzise.

Pentru spitalele militare. Ministerul comun de războiu a dispus și în anul acesta, ca fabrica dela Șiria, de lângă Arad, să furnizeze cognacul necesar spitalelor militare din țară.

Nu se găsește lucru. Un milion de oameni umblă astăzi flămânzi pe străzile americane și nu găsește nimic de lucru. În industria de fier și oțel a statelor unite s'au plătit în lunile din urmă muncitorilor o sumă cu 50 de milioane de dolari mai mică, decât pe vremea stărilor economice normale. Trei sute șaptezeci de mii de mineri n'au nici pâine. Au bancrotat numeroase afaceri. Azilele de noapte ale orașelor mari sunt țixite de bărbați, femei și copii.

Londra și Newyork. Se anunță din marele oraș al Statelor unite, Newyork, că locuitorii săi la 1 Ianuarie 1914 au ajuns la cifra de peste 5 milioane 376 de mii, va să zică sunt cu un milion mai mulți, decât locuitorii Londrei, dacă la acești din urmă nu se numără populațiunea suburbiilor departate ale capitalei engleze. Interesant este, că numărul locuitorilor din Newyork crește foarte repede; al celor din Londra arată scădere față de trecut.

Vagoane de dormit pe clasa a treia. Căile ferate ungare nu pot introduce la trenuri accelerate, nici măcar pe liniile principale, vagoane de clasa a treia. În alte țări s'au introdus chiar și vagoanele de dormit pentru pasagerii acestei clase. Astfel este bunăoară în Norvegia, unde începând cu 1 Iulie 1912 instituția trenurilor accelerate de noapte a primit ca înore introducerea vagoanelor de dormit pentru clasa a treia. Un asemenea vagon are 36 de paturi, masă de șăat, oglinzi și celelalte lucruri trebuincioase. Înnoirea a dat cele mai bune rezultate și se va generaliza pe toate căile ferate norvegiene.

Producție teatrală în Gurarăului. Corpul învățătoresc din Gurarăului aranjează la 30 Ianuarie st. v. (12 Febr. st. n.) la Sf. Trei Ierarhi obicinuita producțiune teatrală, împănată cu joc în favorul bibliotecii școlare. Invitări speciale nu se fac, deci doritorii de a participa să nu le aștepte. Începutul la 1/8 ore seara. Taxa de intrare e benevolă. Ofertele se primesc cu mulțămînt și se vor chita prin ziare. *Corpul învățătoresc.*

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor sibiieni, au mai dăruit: Mihail Sinu, măestru croitor și soția sa Elena, 5 cor.; Necol Adam Taflan, econ. (Beelean) și fiica sa Ana, calfă de croitorie națională, 40 bani; Petru Cucuianu, paroh (Loman), soția sa Ioana n. Zemora și copiii lor Traian, Maria și Elena, 1 cor.; Mărioara Avrigeanu, 40 bani; Aurel Lucian, deschizând etabliment propriu de tinichierii și instalații de apaducte etc., 1 cor.; Ion Bucur, econ. (Rusi), aplicând pe fiul său Vasile la Franz. S-häffer, 20 bani; Ion Rusu paroh (Juncul de jos), 3 cor.; Victor Dresnand, agent, 25 bani; la masa părintelui I. B. Boiu, serbându-și onomastica, la pălăria „Dzeu vede”, 5 coroane.

Mulțămînt.

Prin aceasta aducem tuturor rudelor, cunoșcătorilor și amicilor, cari din prilejul răposării și înmormântării iubitului nostru tată și soț N. Opris, paroh ge. ort. rom., prin exprimarea condolețelor și participarea la înmormântare au contribuit la alinarea durerilor noastre, — cea mai adâncă mulțămîntă.
Șuramăre, la 21 Ianuarie 1914.
Familia Opris.

Teatru.

Miercuri în 4 Februarie n.: *Sânge polon*, operetă. Joi în 5 Februarie: *Când bărbații înșală*, farsă cu cântece în 3 acte.

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa II Cărpiniș, în protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post, sunt jumătate din venitele stolare fașionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții pe lângă observarea prescrierilor reglementare, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătoare la biserică pentru a cânta și predica, respective a celebra.

Mercurea, la 8 Ianuarie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-ort. în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Selnița, din protopresbiteratul „Cetatea-de-piatră” se publică concurs repetit cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele cuprinse în coala B. pentru congruă.

Reflecții să și înainteze rugărilor concursuale înregistrate cu documentele recerute subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și după prealabila încuviințare să se prezinte în parohie spre a cânta, cuvânta, resp. a celebra.

Lăpușul-unguresc, la 17 Ianuarie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-ort. român al tractului „Cetatea-de-piatră” în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

„TURNU-ROȘU”

casă de economii, societate pe acțiuni în Boița.

Convocare.

Domnii acționari ai Cassei de economii, societate pe acțiuni „Turau Roșu” în Boița, se invită prin aceasta în virtutea §-lui 18 al statutelor societății la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Boița la 26 Februarie st. n. 1914 la 3 ore p. m. în localul societății.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere privitor la bilanțul societății cu finea anului 1913.
2. Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere referitor la distribuirea profitului curat și darea absolutului.
3. Fixarea marcelor de prezență a membrilor direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
4. Alegerea comitetului de supraveghiere pe 3 ani.

Boița, la 31 Ianuarie 1914.

(379) 1-1

Direcțiunea.

Contul bilanț cu 31 Decembrie 1913.

Activa—Vagyon.	Mérleg számla 1913. Dec. hó 31-ével.	Pasiva—Teher.	
Cassa în num. — Pénztári készlet	2,037.18	Capital de acții — Részvénytőke	20,000.—
Cambii escontate — Leszámitolt váltók	54,159.16	Depuneri spre fructificare — Gyűléselőző betétek	69,169.46
Imprumuturi hipotecare — Kötvény kölcsönök	33,445.—	Fond de rezervă — Tartalék alap	4,202.16
Imprumuturi pe obligațiuni — Kötvény kölcsönök	5,900.—	Fond de binefaceri — Jótékony-czélú alap	183.19
Acții — Részvények	1,000.—	Cont-curent — Folyó számla	1,760.—
Interese transitoare restante — Hátralékos átmeneti kamatok	2,432.94	Diverse — Különfélék	171.48
Mobilier — Felszerelés	180.—	Interese transitoare anticipate — Előlegezett átmeneti kamatok	1,652.39
	99,154.28	Profit curat — Tiszta nyereség	2,015.60
			99,154.28

Contul profit și pierdere.

Spese—Kiadás.	Nyereség és veszteség számla.	Venite—Bevételek.	
Interese de depuneri — Betéti kamatok	3,544.20	Interese de escont — Leszámitolt váltók utáni kamatok	4,900.01
Contribuție directă — Alămii adó	1,125.13	Interese hipotecare — Jelzálogos kamatok	2,444.66
Spese — Kiadások	1,143.88	Interese de imprumuturi pe obligațiuni — Kötvény kölcsön kamatok	213.78
Profit curat — Tiszta nyereség	2,015.60	Provizțiuni și alte venituri — Jutalékok és más jövedelmek	270.36
	7,828.81		7,828.81

Boița, la 31 Decembrie 1913. — Bojcz, 1913 évi december hó 31-én.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Ioan Druhora m. p. George Comșa m. p., prez-elnök Ioan Stoa Bobeșiu m. p.
Vasile Cloaje m. p. Ioan Căndea m. p. Ioan Brătilesco m. p.

Confrontând aceste conturi cu registrele principale și auxiliare le-am aflat în regulă. — Jelen számlákat megvizsgálván, a fő és segédkönyvekkel összehangzásban találtuk.

Boița, în 31 Ianuarie 1914. — Bojcz, 1914 évi január hó 31-én

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő bizottság:

Frangu Constantinescu m. p., prezident — elnök.

Nicolae Hânsea m. p. Marcu Brătilesco m. p. Ioan Moldor m. p.

Requisite de scris

se pot procura
dela

Librăria arhidiecezană

„IZVORUL”

institut de credit și economii, societate pe acții în Oltăsösebes.

hitel- és tak.- intézet részvénytársaság Oltăsösebesen.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Izvorul” societate pe acții se convocă prin aceasta la

a VI-a adunare generală ordinară

pe ziua de Vineri, în 27 Februarie st. n. 1914 la 8 oare înainte de amiază în localul institutului cu următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii pe anul 1913.
3. Raportul comitetului de supraveghere.
4. Deciziune asupra bilanțului și împărțirii profitului curat.
5. Regularea salarelor funcționarilor conf. §-lui 27 din statute.
6. Schimbarea numirii localității în textul statutelor conf. decisisului tribunalului reg. Nr. 3556/913 polg.
7. Alegerea a 7 membrii în direcțiune pe 3 ani și a 1 membru în comitetul de supraveghere pe 1 an.
8. Inchiderea adunării generale

Sebeșul-inferior, la 1 Februarie 1914.

Direcțiunea.

NB. La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari sunt trecuți în registrul societății ca acționari cu 6 luni mai înainte și cari cel puțin cu o zi mai înainte de adunarea generală au depus la casa institutului acțiunile scrise pe numele lor, resp. pe ale acelor, pe cari îi reprezintă împreună cu plenipotență. (§ 17.)

(382) 1-1

Contul bilanț cu 31 Decembrie 1913.

Activa—Vagyon.	Mérleg számla 1913. Dec. hó 31-ével.	Pasiva—Teher.	
Cassa — Pénzár készlet	13,221.06	Capital societar — Alapitőka	16,000.—
Cambii escontate — Váltó tárcá	278,751.—	Fond de rezervă — Tartalék alap	13,650.—
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsön	43,102.67	Depuneri spre fructif. — Betétek	213,668.91
Imprumuturi cu obligațiuni — Kötelezvények	23,706.—	Re-escont — Visszeszámítás	69,736.—
Acții — Részvények	1,000.—	Creditori — Hitelezők	30,075.19
Mobilier — Leltár	100.—	Dividendá meridicátá — Fel nem vett osztalék	88.—
amortizare — leírás	100.—	Interese tranzit. anticipate — Átmeneti kamat	8,696.—
	359,780.73	Profit repurtat din anul trecut — Mult évről áthozott nyereség	349.95
		Profit curat din anul curent — Folyó évi tiszta nyereség	7,456.68
			7,806.63
			359,780.73

Contul profit și pierdere.

Debit—Kiadás.	Nyereség és veszteség számla.	Credit—Bevétel.	
Interese de depuneri — Betéti kam.	12,412.07	Profit repurtat din anul trecut — Mult évről áthozott nyereség	349.95
Salare — Fizetések	700.—	Interese de escont — Váltók utáni kamatok	16,741.72
Spese de birou, luminat, încălzit, tipár., porto	502.59	Interese hipotecare — Jelzálog kölcsön utáni kamat	3,707.49
Irodal költség, fűtés, vi-lágítás, porto	1,202.59	Interese de obligațiuni — Kötelezvény utáni kamat	2,651.01
Dare: — Adó: directă și aruncuri — egyenes- és pótv. adó	1,613.77	Provizțiuni și competență de scris — Jutalék	926.—
10% dela int. de dep.	2,854.88		
10% be-téti kam. után	1,241.11		
Amortizare din mobilier — Leírás a leltárból	100.—		
Profit curat — Tiszta nyereség	7,806.63		
	24,376.17		24,376.17

Sebeșul-inferior, la 31 Dec. 1913. — Oltăsösebesen, 1913. dec. hó 31-én.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Toma Doican m. p., prezident-elnök. George Stoica m. p., cassar-pénztáros. Iosif Stoica m. p., contabil-könyvelő.
Ioan Căndea m. p. Ioan Doican m. p. George Costea m. p.

Le-am examinat și aflat exact. — Felülvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő bizottság:

Ioan Micu m. p., prez-elnök. Victor E. Preda m. p. Ioan Stoichița m. p.
Joil Mărean m. p. Toma Măhăra m. p. Toma Flușă m. p.
Ioan Vătășan m. p., revizor expert al „Solidarității”.